

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 06.04.1965, sp. zn. 7 Tz 17/65, ECLI:CZ:NS:1965:7.TZ.17.1965.1

Číslo: 27/1965

Právní věta: Ustanovení § 76 tr. zák. tím, že ukládá, aby trestem byla především zabezpečena výchova mladistvého pachatele v řádně pracujícího člověka se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a prostředí, z něhož pochází, dále rozvádí hlediska účelu trestu uvedená v ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák. Je proto nezbytné, aby § 76 tr. zák. byl chápán jako doplňující ustanovení § 23 tr. zák., zdůrazňující výchovné cíle trestu u mladistvých, přičemž podrobně stanoví, které okolnosti nutno zjišťovat a hodnotit, aby soud mohl uložit trest odpovídající v konkrétním případě výchovnému účelu trestu u mladistvého.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 06.04.1965

Spisová značka: 7 Tz 17/65

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Mladiství, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 23
§ 76

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 27/1965 sb. rozh.

Ustanovení § 76 tr. zák. tím, že ukládá, aby trestem byla především zabezpečena výchova mladistvého pachatele v řádně pracujícího člověka se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a prostředí, z něhož pochází, dále rozvádí hlediska účelu trestu uvedená v ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák. Je proto nezbytné, aby § 76 tr. zák. byl chápán jako doplňující ustanovení § 23 tr. zák., zdůrazňující výchovné cíle trestu u mladistvých, přičemž podrobně stanoví, které okolnosti nutno zjišťovat a hodnotit, aby soud mohl uložit trest odpovídající v konkrétním případě výchovnému účelu trestu u mladistvého.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. dubna 1965, [7 Tz 17/65.](#))

Rozsudkem okresního soudu v Ostravě ze dne 26. 10. 1964 sp. zn. 13 T 17/64 byl obviněnému mlad. A. Š. povolen podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody, uloženého mu za trestný čin loupeže §

234 odst. 1 tr. zák.

Ke stížnosti pro porušení zákona byl tento rozsudek ve výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu u obviněného mlad. A. Š. zrušen a okresnímu soudu v Ostravě bylo přikázáno, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Pravomocným rozsudkem okresního soudu v Ostravě ze dne 26. října 1964 sp. zn. 13 T 17/64 byl obviněný mlad. A. Š. uznán vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a podle § 234 odst. 1 tr. zák. za použití § 79 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody na jeden rok. Podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. byl mu povolen podmíněný odklad výkonu trestu a zkušební doba stanovena na tři roky.

Trestná činnost spočívala podle rozsudku v tom, že obviněný spolu se spoluobviněným mlad. P. L. napadl dne 26. září 1963 v Ostravě ve večerních hodinách M. K., kterého obviněný Š. několikrát udeřil, po jeho pádu na zem jej držel, a to v úmyslu odcizit mu občanský průkaz, patřící jistému Z., který jej předtím dal poškozenému do zástavy na půjčku 100,- Kčs. Umožnil tak spoluobviněnému L., aby občanu M. K. odcizil jednak občanský průkaz, který předali J. K., jednak hotovost v částce 50,- Kčs, o kterou se rozdělili.

Proti tomuto pravomocnému rozsudku podal generální prokurátor stížnost pro porušení zákona, v níž vytýká napadenému rozsudku, že jím byl povolen obviněnému Š. podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody, ač nebyly splněny zákonné podmínky ve smyslu § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. vzhledem k ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák., neboť obviněný před spácháním trestného činu nežil řádně a ve svém chování měl takové nedostatky a závady, že nelze mít důvodně za to, že i bez výkonu trestu povede řádný život pracujícího člověka.

Nejvyšší soud přezkoumal ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. všechny výroky napadeného rozsudku a postup řízení, které napadenému rozhodnutí předcházelo a zjistil toto:

Skutková zjištění jsou správná a výrok o vině trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. odpovídá těmto zjištěním. Okresní soud pochybil, když obviněnému uložil trest odnětí svobody na spodní hranici zákonné trestní sazby podle § 234 odst. 1 tr. zák. se zřetelem k ustanovení § 79 odst. 1 tr. zák., neboť v tomto směru odpovídá výrok o trestu požadavkům ustanovení § 31 odst. 1 tr. zák.

Naproti tomu okresní soud nepostupoval správně, jestliže obviněnému povolil podmíněný odklad výkonu trestu. Podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. je možno odložit výkon trestu odnětí svobody podmíněně tehdy, jestliže vzhledem k osobě pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, má soud důvodně za to, že účelu trestu bude dosaženo i bez jeho výkonu.

Z tohoto ustanovení mimo jiné vyplývá, že soud při jeho použití musí skutečnosti, které se týkají osoby obviněného hodnotit vždy v souvislosti s účelem trestu, uvedeným v § 23 odst. 1, případně též v § 76 tr. zák., tedy v souvislosti se všemi hledisky uvedenými v citovaných ustanoveních tak, aby uloženým trestem byla společnost chráněna před pachateli trestných činů, odsouzenému bylo zabráněno v dalším páčání trestné činnosti a byl vychován k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka.

Účelu trestu u mladistvých, vyjádřený v ustanovení § 76 tr. zák. jen zdůrazňuje a dále rozvádí posléze uvedené hledisko § 23 tr. zák. tím, že ukládá, aby trestem byla především zabezpečena výchova mladistvého v řádně pracujícího člověka se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a prostředí, z něhož pochází. Je tedy nezbytné, aby § 76 tr. zák. byl chápán jako

doplňující ustanovení § 23 tr. zák., zdůrazňují výchovné cíle trestu u mladistvých, přičemž podrobně stanoví, které okolnosti nutno zjišťovat a hodnotit, aby soud mohl uložit takový trest, který by v konkrétním případě správně vystihl výchovný účel trestu u mladistvého.

Okresní soud místo toho, aby náležitě zhodnotil, zda trest, jehož výkon podmíněčně odkládá, odpovídá všem zákonným požadavkům, omezil se na pouhé konstatování různých okolností, které svědčí ve prospěch i v neprospěch obviněného.

Tak v odůvodnění výroku o trestu okresní soud konstatuje, že obviněný pochází z dělnické rodiny. Z této skutečnosti však neprovedl řádné hodnocení z hlediska účelu trestu. Nezabýval se tím, jaký vliv rodina na obviněného měla, což právě z hlediska ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) i § 76 tr. zák. je důležité (srov. v cit. zák. ustanovení: „prostředí, ve kterém žije“ a „k jeho rodinné výchově“), ač podle zprávy založené ve spise obviněný rodiče neposlušal a dokonce bil svého otce. Je tady zřejmé, že prostředí rodiny na obviněného z hlediska jeho nápravy naprosto nestačilo. Dále okresní soud konstatuje, že obviněný se stýká s kamarády špatné pověsti. Má-li sklony k vyhledávání nedobré společnosti, jak tomu ostatně je v souzeném případě, je možno z toho usuzovat na obtížnější nápravu. Okresní soud pak vůbec nehodnotil okolnosti, o nichž se velmi stručně v odůvodnění zmiňuje, totiž, že obviněný nedocházel řádně do zaměstnání, v zaměstnání pracoval ledabyly, vynechával pracovní směny a dokonce vždy po určitou dobu nepracoval vůbec. Tyto skutečnosti svědčí o těžší možnosti jeho nápravy, neboť ukazují na nedobrý jeho vztah k plnění povinností, svědčí o jeho ledabylosti a neodpovědnosti. Skutečnost, že byl pro vynechání pracovních směn postižen místním lidovým soudem, měl soud blíže zkoumat a hodnotit, jak se toto postižení projevilo v dalším způsobu jeho života, zda došlo, byť k dočasné nápravě a zda obviněný se nezačal opět chovat špatně právě pod vlivem nedobré společnosti. Skutečnost, že obviněný nebyl před tím soudně trestán, a že v domově mládeže v Hlohovci pracoval průměrně a nebylo na něho stížností, nemůže sama o sobě ještě postačit k tomu, aby bylo možno odpovědně dojít k závěru, že k nápravě obviněného postačí pouhá pohružka trestem.

Většina okolností a skutečností, které okresní soud uvádí, svědčí o obtížnosti nápravy obviněného a jestliže okresní soud přesto povolil obviněnému podmíněný odklad výkonu trestu, porušil zákon v ustanovení § 58 odst. 1 písm. a), § 23 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší soud proto napadený rozsudek ve výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu zrušil a okresnímu soudu v Ostravě přikázal, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl. Okresní soud bude muset vzhledem k tomu, že mezitím byl obviněný z domova mládeže propuštěn, hodnotit, jak dalece pobyt v domově mládeže měl na obviněného vliv z hlediska jeho nápravy, tedy jak se obviněný nyní chová a pracuje po propuštění z domova mládeže, a v souvislosti s tím zhodnotit i výše uvedené okolnosti v jejich souvislosti, aby mohl učinit bezpečný závěr o tom, zda jsou či nejsou dány podmínky ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. z hlediska § 23 odst. 1 tr. zák.